Ambitioſus voto fruſtratus, maledicus.

fortuna privata. Intumuit ambitioſus, ex eo quòd Ioannes diſsimulaverat priùs: & cùm videret refragantem, garrit, ac verbis malignis detrahit; quia ſe indignum, atque peſsimum cognoſcit: ſubvertitque occultos nectendo fraudes & fraudes; quippe prævalere molitur, modò ſint plures. Verum quid? Verba vana, & tantùm verba.

Ovid.

Sed nihil iſta iuvant, quia lingua crimen habetis.

DIDASCALIA III.

Detractionis imagines ſunt colores & colores.

1 VIdimus detrahentium ſcorpiorum venena & ingenia, pernicies & ſpecies; modò ut methodum ſequamur Tertulliani cit. *Didaſcal.* præcedent. *num.*1. dicemus & dolores & colores. Varij coloris ſunt nepæ inter ſerpentes, & ut tutiùs mittant virus, ſumunt colores: equidem in diſcrimen magis faciles eſſent (ut homines illorum venena fugerent, nec prævaleret virus) modò nepæ uniformes in coloribus.

Species ſcorpionum.

Nicand.

Tetrice ſpecies, qui albicat: ait Nicander in *Theriac.* lib. 1. *Luridus apparens vulnere notus. Viridans tremulum horrorem ciet. Lividus eſt alius, infuſo depaſcit membra veneno. Alius multá fuſcedine nigrat.* Specioſus coloribus, peior & nocuior: equidem, ut vidimus:

Idem.

——Rutilis quem fortè genis ſplendere videbis
Hic calidas flammas, flagrantemque incutit æſtum.

Hac enim de cauſa multis placuit, Evam videntem ſcytalen ſplendentem, vel ſtellionem micantem, ſub luce luiſſe: igitur verba cogitans per nitorem verborum hauſit ex luce venenum.

Raviſ. Text.

Tanta præfulget tergi varietate, ut notarum gratia videntes retardet: & quos aſſequi nequit, miculo ſui captat ſtupentes: ait Raviſ. Textor. lib. 7. *Officin.* cap. 40. & Columell. *lib. 6. cap.* 17.

Plin.

Plinius denique *lib.* 11. *cap.* 25. ait: *Venenum ab his candidum fundi in novem genera, per colores maximè ſupervacuos.*

Detractor candore nocuior.

Ita ergo prævalet peſtis, quia peſtis non eſt color propter colores. Si figura ſaltem occurreret, viſus horreret. Lucidè venenata ſe ingerunt, quia vario colore procedunt: pectuſque ingenuum non diſtinguens ſpeciem, altiùs & promptius decipitur per candorem.

2 Videris in fratre ſummitatem ſubtilis detractionis, ſub ſpecie pulcherrima charitatis. *Fratrem habuit Timoleon* (inquit Plutarchus in eo) *audaci animo, promptiſsimoque in aggrediendis periculis; qui cùm temerarius, maloque animo eſſet & regnandi cupidus, ſemper minus honeſtis amicis ſeſe ſtipaverat. In his rebus Timoleon ſuum præſtitit officium. Nam cùm ille vitia diſsimularet, atque tegeret, ut minus illa apparerent; operam dabat Timoleon & urbanitate, ac facetijs exornando augebat, fugabatque, ubi paulò plus retegerentur.*

Plutarch.

Quis non crederet in fratre defectuum excuſationem? Quis non videt in excuſationem ſubdolam malignitatem? Igitur crimina notiora cunctis faciebat, ubi artificioſa accuſatione excuſabat. Vide quæ de huiuſmodi caliditate diximus ex Bernardo, *Tom.2. T.* 12. *D.*1. *num.*2. & 3.

Malignitas fucata dilectionis colore.

Verba videntur ſimplicia, & latet malignitas deaurata, ut ſortiatur qui deſideratur, effectum, quicquid virulenter promptum: ſiquidem nulla profectò adhiberetur fides; ni malitia fucaretur colore ſimplicitatis. Dum Chriſtus plura indigna in templo vidit, etiam *cathedras vendentium columbas evertit*: Etenim cùm quaſi ex corde candido, amplior locus concedatur maligno; eius evertitur artificium, illice ſimplicitatis atque ſtrophà confectum, ut ſagittet in occultis immaculatum: quippequàm fallaci linguà doloſà gratià, non cathedra tunc ſimplicitatis in ore, ſed cathedra peſtilentiæ.

Matth. 21. 12.

3 De ſcorpionibus dicit Plinius lib. 8. cap. 59. *in Latmo Cariæ monte à ſcorpionibus hoſpites non lædi: indigenas interimi.* Hæc ex Ariſtotele, quod etiam refert Ælian. *Anim. hiſtor.* lib. 5. cap. 14. ex Apollodoro autem *lib.* 11. *cap.* 25. *Hoc malum Africæ volucre etiam Auſtri faciunt, pandentibus brachia, ut remigia ſublevantes. Planè quibuſdam ineſſe pennas.*

Plin.

Hoſpites immunes veneno ſcorpionis.

Idem aſtruit Ælian. quò dudùm tam *lib.* 6. *cap.* 20. ubi: *Aliud etiam ferunt, alatum eſſe, & duplici aculeo armatum*: quàm *lib.* 16. *cap.* 41. & 42. Apollodorus, qui & Nicander, loc. cit. ſuccinit:

Ælian.

——Barbara Memphis
Beſtiolas nutris volitantis imagine vermis,
Quem circum accenſas petulantem nocte lucernas
Seræ cœnæ abigunt, anguſtæ cuius & alæ
Squallent non viridi velut ipſa conila colore,

Nicand.

Alati.

Sed quendam veluti cinerem, cùm prehenderis, edunt.

Obijcitur typus ſcorpionum detrahentium, ſed neparum urbanorum: eſtò lethale pectus, parcunt hoſpitibus, convolantque mira celeritate, an adſit aliquid novi, ut feriant verſutè indigenas, potiſsimè ſi ſpeculantur lucernas.

Virus detrahentis in ſpecioſiora.

Ex roſea herba linguæ paſtus, ut efficaciam conſequatur virus: etenim genio neparum volitantium, mulcimen offendere citiùs in pulchriorem venuſtatem. Sic igitur ſcorpionum loquacitas loquitur roſas. Volat ſcorpius viridis infundens horrorem tremulum; quia quicquid loquitur, frigidum. Volat tetrica ſpecies albicantis ſcorpionis, & motà caudà cum lue morologè dicit vacuitates cerebri. Accedit luridus, vulnere notus, quia invidus, putridis viſceribus, præ percutiendis percuſſus, intendens in alijs venenoſa vulnera, ut illius excuſentur ſpicula venenata.

Caterva malignantium diverſitate colorum.

Alius ſupervolat multa fuſcedine nigrans: igitur nihil in converſatione tactum, quod non demonſtret nigerrimum. Denique conventum auctorat ſcorpius lucidus, maculis notus, qui ferit & urit in virus & vulnus: igitur ut magis latitans inficiat fucata malignitas, ſplendore verborum urentes loquitur flammas. Inſigne ſanè ſenaculum, quo uniuſcuiuſque ſingulare venenum pro colore ſingulorum: quandoquidem ſi elabuntur à cogitatione ſpecies, in dolorem multorum ſunt ſcorpionum colores; quibus imbuitur hoſpitum intelligentia, ut clarè cognoſcant indigenarum vulnera.

4 Intelligite hæc qui obliviſcimini Deum, igitur in peccato dirum ſupplicium: de quo egimus, *Tom.*2. *Tautolog.*12. *D.*6. *num.* 14. Ergo intendite.

Pſal. 80. 13.

Maluend.

Dimiſi eos (fulminat Dominus) *ſecundum deſideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus ſuis.* Alij apud Maluend. *Indirectione cordis: obſtinatione, machinatione, malignitate, inſania, libidine, ſecundum picturas cordis.* In hoc cardine vertitur embolium malignitatis, quippe in picturas proprios temperant colores: imagineſque voluntatis dicuntur deſideria, quæ notant non poſſeſſa ſed optata; quippequàm nulla colorant, niſi tantùm quæ deſiderant.

Loquitur quicquid deſiderat.

Iuxta deſideria cordis prodit imago, machinationis, malignitatis, libidinis penicillo: colores ſunt in expreſsionem corporum: eorumque colores oſtenduntur deſiderium; quia detrahentes veritati vario colore, quo fingunt, pingunt quæ nunquàm viderunt: igitur detractis coloribus à turpibus imaginibus; apparet, dum lucet veritas, pictura tota machinationis malignitas. Pictores ſunt inſani, atque contendunt coloribus inſanire, ut exeant fictæ horribiles imagines ſecundum lubitum cordis. Haud pingit quod videt, ſed quod diſplicet, & diſplicuiſſe placet: ut iure conciliet invidiam & diſplicentiam, oſtendit deſiderijs concinatam picturam; nanciſciturque conatum, igitur coloribus monſtrum, quicquid lineatum ad malignitatis libitum.

Cur pictrix.

In ſcorpijs patet. Maculat ſcorpio quicquid mordet. Si homo apparet maculatus, pupugit profectò ſcorpius: maculæ ſanè, nequaquàm à corpore, ſed à ſcorpionis venenato vulnere. Ulcera poſſunt videri in corpore ſano, quæ minimè ineſſent ſine infuſo veneno, quæ picturæ ſunt cordis ſecundum illius deſideria pingentis: etenim ſcorpio pictore, non in corpore maculæ, ſed à mordente. Pulcherrima eſſet deſcriptio, facta ipſis coloribus dotium, queis gaudet imago: ſignaturque cordis deſiderium, ubi à ſcorpione coràm exhibetur ſimulacrum; quippe ſi aliquomodò nævus in venuſtate imaginis, non ab imagine, ſed à deſiderijs cordis.

Unde ſpecioſitati maculæ, & pulchritudini umbræ?

Mille detractum ornant ad vivum virtutum inſignia, & ſpecioſa meritorum inſtrumenta, quibus ſibi dulciter conciliat plauſus: unde ſi lucet næviculus (dum colores aſsititij ſuperponuntur, ut imaginis ſumma ornamenta abſcondantur) nullo modo à corrupto exemplari; ſed ab exemplo, quod inficiendo deformavit ſcorpio.

5 Conchæ caudæ quibus illorum virus & dentes, fiſtulatæ & concavæ ſunt, uti referunt Plinius & Tertulianus, loc. cit. De eloquio venenoſo per fiſtulam fusè dicemus *Tautolog.* 10. *Didaſcal.* 1. *à num.* 11. modò dicendum de concavitate concharum, pharetrà dentium venenatorum.

In cauda ſcorpionis ternidentes.

Caudæ ineſſe dentem, & pleriſque ternos: infit Plin. *lib.* 11. *cap.* 37.

Plin.

Quicquid lucido concavo obijcitur, omninò invertitur: unde in ſpeculi concavitate imagines videntur everſæ: qua de cauſa de huiuſcemodi ſpeculo dicitur: *Recta diſtorquet.* Vide Achil. Boch. *Symbol.* 60. & Picinel. *Mund. Symbol.* lib. 15. cap. 23. numer. 118.

Conditio ſpeculi concavi.

Homines dotibus inſignes, atque geſtis commendabiles, ſæpe exponuntur virtutum exemplaria, quia ad colores illorum rectè efformantur exempla. Aliter fingitur illorum imago à rectis, aliter à cauda mordacíſsima ſcorpio;

pionis; quia hinc colores ſecundum cordis malignantis deſideria, illinc ex propria ſymetria & forma. Dum ab entitate pictrice figuratur, imago ſpectabilis ſcitiſsimè exponitur. Eadem demonſtratur à ſcorpionibus picta, quam iurè ac meritò averſatur prudentia. Nihil mirum ubi ficta iuxta deſideria cordis, vacuitates capitis, malignitate pectoris, veneno linguarum, putredine viſcerum, obiectaque ſpeculis concavis ſcorpionum: equidem cùm hæc diſtorqueant recta ac quæ ſumma collocentur ima; versà imagine ac inversà, ſimulacrum pulcherrimum erit ſpecie dæmonium. Aliter aliàs, ſi collocaretur rectè proprio colore: equidem cùm in illis colore mirifico, fulgore amœno lucerent commendàbiles dotes; nonnumquam ſpeculo claro repræſentarentur inſignes. Non ut ſunt obijciuntur oculis, ſed præut ſunt in ſpeculo concavo pectoris. Si in hoc quæ ſursùm deorsùm, quæ dextra ſiniſtra, infrà caput, pedes ſupra; haud apparebunt homines inclyti, ſed fœdiſsima monſtra: igitur ſi invertuntur imagines, perperàm apparebunt inſignes. Innuit Perſius, Satyr. 5. v. 52.

Quare imagines virorum inſignium apparent monſtrum?

Mille hominum ſpecies, & rerum diſcolor uſus.
Velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno.

Perſ.

Inſignes utique viderentur uti recti ſpeculantur; modò à ſpeculò maligno nequaquam inverterentur. *Loquens locutus ſum:* dicit Dominus quia verus. Non ex verbo, ſed ex vero conſtat vera locutio: non ex fuco coloris, ſed ex coloribus puriſsimæ veritatis. Unde pingens detractor, fugiens callide vera, loquens haud loquitur; quippe vario colore bilinguis loquitur falſa, miniſtrato ſpeculo concavo, ut artificioſè invertatur imago. *Quoties res turbat, fallit ſpecies* (inquit Chryſologus, *Serm.* 145.) *facit color negotij interna neſcire; declinemus iudicium, ſubtrahamus vindictam, ſententiam fugiamus:* igitur non iudicium, ſed iudicij furor, in rebus color & color. Hac de cauſa fictum, Iridem nunciam eſſe litium & contentionum, uti notavit Plato *in Cratylo* & Stuk., de *ſacrific. Gentil.* cap. 33. Ex coloribus varijs ſumptum iudicium ſpecierum detractoris: igitur ut hominum inſignium deturpetur decor, ſpecies malitiæ multicolor, diſcolor, verſicolor. Quid ſi Sol Præſes averſus? Dicit Virgilius, lib. 4. Æneid. verſ. 701.

1. Reg. 2. 30.

Chryſolog.

Iris nuncia quare litium?

Mille trahit varios adverſo Sole colores.

Virgil.

6 Nihil mirum quòd inclyti variaretur imago, ſi cor maligni non erat rectum cum eo. Dicit Textus: *In malignitate, in inſania, in libidine ſecundum picturas cordis.* Nequiſsimæ huiuſmodi furiæ pictrices ſunt, maximè ſi colores iuxta depravatum cor; quippe cùm affectiones careant luminibus, haud quid diſcernunt de objectis coloribus. Quid pinget inſania? Dum fugit veritas, coloribus figurabit inſanias falſas. Malignitas quid colorabit? Malignitatem. Aſſumit ſanè ad lubidinem colorem, ut ſeſe deauret, & veritatem dedecoret; etenim æqualis illi periculi, detracto colore, quod clareat veritas; quam quòd cognoſcatur penicilli malignitas. Colores & colores ſuperimponit, & ipſo ſtudio fatiſcit; quia tot pigmentis haud colorat ſicut pravitas deſiderat. Format, deformat, delet quod pridem placuit, quod exornavit expungit, totius imaginis coloris tædet; quippe falſos colores videri videt: & cùm ſit falſum & pictum, fictum factum nunquàm apparet perfectum iuxta deſideria malignitatis, cui decolores colores: rideturque quicquid ab illa fingitur, dum exponitur; quippequàm totum pictum ſimulacrum iuxta maligni inſanientis lubitum. Genebrard. *Permiſsit ruere & ferri præcipites: quó liberet.* Cognoſcitur præcipitium quod non cognoſcunt, dum efformant & deformant ſimulacrum: igitur cùm amentia coloret, lubido colores ſignet; modò malignitas, quod cogitat, pingat, pingit & præceps quicquid apparuerit. Vernaculè, vividè: *Como ſalga con ſu intento, aunque pinte un mamarracho.*

Pictura horribilis detrahentium.

Genebr.

7 Ideo dicitur appoſitè: *Secundum picturas cordis*, haudquaquàm ſecundum picturas veritatis. Aliquibus viris eſt vitium fœminarum; de quo Pub. Syrus, in *Mimis*, v. 13.

Aut amat, aut odit mulier, nihil eſt tertium.

Publ. Syr.

Univerſa videntur exigua in affectum, aut in odium: & cùm cognoſcant nihil ex illis eſſe quæ cogitant, cuncta præut cogitant prædicant; haud quia dilectus aut odioſus habent, ſed quia ſolummodò haberi vellent, demonſtratà uti corpore entitatis, picturà cogitationis, in cuius catagraphe vel ectypo, quicquid fictum & pictum totum miro colore phantaſticum. Unde appoſitè in huiuſmodi imaginibus, non dicitur, ſecundum colores veritatis, ſed tantùm, ſecundum picturas cordis; quia cùm non ſit tertium, dum intervenit amor vel odium; nihil aliud eſt imago, aut prominet in imagine, præterquàm prototypus eſt in corde. Modus, quo eminenter micant iſtiuſmodi imagines, fictique colores, deſcribitur graphicè à Plinio, *lib.* 5. cap. 1. *Pervium* (inquit) *famæ videri poteſt; ſed id plerunque fallaciſsimum experimento deprehenditur, quia Dignitates* (per Heteroſim, abſtracta pro concretis: *Dignitates* pro habentibus dignitates) *cùm indagare vera pigeat, ignorantiæ pudore mentiri non piget: haud alio fidei proniore lapſu, quàm ubi falſæ rei gravis auctor exiſtit.* Fingitur auctor gravis, dum ſine colore ſpecies; quia relictà veritate, præ pudore ignorantiæ piget ſine auctore mentiri; ut conſtet auctoritate pictura, fictà etiam cum auctore ſententia; quin inſani ac maligni conſiderent, quòd dignitates mendacia haudquaquàm auctorent, imò econtra clareant ficta; equidem perſpicuum, dum aſtruunt coloris auctorem gravem; pro imagine pingenda, ſeu obumbranda, defeciſſe colorem.

Image tantùm iuxta cordis affectum.

Plin.

Heteroſis.

Fictio detrahentis in fictionem.

8 Arte fingitur auctor, & eſt color; ut horror ſit imaginis iuxta picturas cordis. Sic erit ab arte requies? Nullo modo. *Ibunt in adinventionibus ſuis.* Quid hoc? Quid adinventiones? Maluend. *In conſpectu cordis ſui.* Genebrard. *In pravitate ſecundum malignitatem, in vanis opinionibus & ſtudijs.* Colores ſunt, quibus depingit voluntaria ſimulacra pravum cor, ſeipſos fallentibus pictoribus phantaſticarum imaginum, malignitate colorum; quandoquidem arbitrantur fatui, imagines varijs coloribus ita eſſe, ſicut ſunt in conſpectu cordis ſui. Deviant magnoperè à veritate, & tunc ſtudio abutuntur opinione. Quare ſi falſæ rei non exiſtit gravis auctor, & mendacium aſtruit ignorantiæ pudor; ut emineat pictura, cogitantur ſpecioſa molimina, pulchra embolia, quia qui ſunt in dignitate, dedignantur indagare notitiam veri: cuius quidem deſpectu, quiqui animo pravo, eunt in ſuis moliminibus, inventionibus, opinionibus, coloribus & ſtudijs; ut coram potentibus (queis non placent colores veritatis, ſed in veritatem inventiones) fidem derogent, atque bonorum ſplendorem deturpent. Eunt & eunt; quia ſtudijs ſtudia, & opinionibus vanis vanas opiniones addunt. At quid inde? Facto profectò veritatis examine, in imagine pictà, coloribus malignè variegatà, per ſingulas fucatas ſpecies; haud aliud niſi malignitatis opiniones, improborum ſtudia; molimina rutilantia, cordis picturæ, umbræ ſeu maculæ falſæ, embolia peſtiferæ pravitatis, inventiones denique & adinventiones, ideſt, adinventiones inventionum, queis ſcatet cerebrum in conſpectu cordis ſui: equidem minimè pingunt quod vident, ſed quod videre præ malignitate vellent.

Ibid.
Maluend.
Genebrard.

Deliræ illius cogitationes.

9 *Cogitaverunt & locuti ſunt nequitiam:* aſtruit de malignantibus Pſaltes Regius. Impoſsibile ſanè videtur, niſi fingatur, victumque patet à maligno detractore, quod videtur impoſsibile: igitur audacter loquitur ceu entitatem, quod ſanè detracti nunquàm venit in mentem. Cogitaverunt, quod ille nec cogitavit: imò quia illi cogitarunt, dixerunt; in quo obijcitur mentis cæcitas, & voluntatis malignitas: igitur pro facto infecto, videtur illis, illorum quòd ſufficiat cogitatio. *Cogitaverunt & locuti ſunt.* Non locuti quod ipſi viderunt, ſed quod ipſi cogitarunt, aſtruentes phantaſticum crimen, quando pro teſte exhibent ipſorum cogitationem. Nihil viſum eſt, ſed quod non viſum procaces locuti ſunt; ut ſimul promerent & audaciam & amentiam: quandoquidem ſolummodò dicere quibant furentes, & ſine rubore effrontes, proximorum innocentium eſſe graviſsimam culpam, quod per illorum ad lubitum tranſibat læſam phanraſiam. *Cogitaverunt & locuti ſunt.* Obijcitur oculis malignum cor: igitur prædicant ut flagitium, quod tantùm venit in depravatam cogitationem illorum. Malum profectò quod de bonis mala cogitarent; ſed extremum, quòd loquerentur, quaſi feciſſent. Opinionibus, quaſi coloribus intendunt fœdare imagines pulchras, ne appareat illorum fœditas. Cogitant, & cogitata pronunciant: igitur ſat illorum cogitatio, ut ſit opinio: modòque adſit harmoge ſive miſtura colorum opinionis, ibunt in adinventionibus ſuis: ſiquidem pervicaciter indemnibus notam inurunt; quia ipſi maligni duntaxàt cogitaverunt. Hiſpan. *Dieron por hecho en los demás, lo que no les havia paſſado, y á ellos les paſsó por la imaginacion.*

Pſal. 72. 8.

Summitas malignitatis detractoris.

10 Subeſt ratio, quare de alijs iudicant, quod ſibi cogitant. Cur quod cognoſcunt fictum, loquuntur factum? Ex abundantia cordis os loquitur: & loquuntur de alijs quod non vident; quoniam illi ita & non aliter illo in articulo facerent: cogitantque de alijs operationum amuſ-

Verſ. 6.

amuſsim, per propriam cogitationem. Alia textus, & ipſa. *Operti ſunt iniquitate.* Iuxta cordis maligni abundantiam, concipiunt ſine ſpecie malitiam: pariuntque ore, quod conceperunt mente; quippe illorum cogitatio haud iuxta aliorum indolem, ſed iuxta propriam conſcientiam ac pravam inclinationem. Cogitationes detrahentium apparent tunc genimina viperarum: equidem quid poſſunt ſine virulentia loqui, qui operti & oppleti veneno & iniquitate? Linguam magnificant, labia dilatant, quin timor Dei ſit ante oculos illorum, eſtò innocentium audiant ex ſagittis gemitum: videnturque diabolo mancipati, exhibitis criminibus ex ſola illorum cogitatione; quippe cùm non habeant frænum, nec videant flagrum; ſine fronte effutiunt foventes audaciam, quicquid venerit in buccam: igitur aſſerunt crimen aliorum uti ratum & firmum, quod ab illis, & quia ab illis cogitatum.

Ab illo audacter dicitur, quod duntaxàt ab illo cogitatur.

11 Aptiùs ibid. propoſito noſtro. Firmantur ut vera, illorum ludicra mentis. Quid mirum? *Tranſierunt in affectum cordis*: & quæ ab illis cogitata, proponuntur tanquàm vera; quia ita cæci odio, ita obcæcati malignitatis affectu, ut iuxta cordis propoſita ſint depravata iudicia. Unde ſi datur fides cogitationibus cordis, preſsà ratione & ſenſu præ affectu nimio; audacter notant factum omninò infectum, quia ab illis duntaxàt volitum. Graphicè deſcribit Patriarcha Monachorum SS. Benedictus, *Reg. Sanct.* cap. 1. *Pro lege eis eſt deſideriorum voluptas: cùm quicquid putaverint, vel elegerint, hoc dicunt ſanctum; & quod noluerint, putant non licere.* Iuxta voluntatem & voluptatem fiunt iudicia, quæ formant pro lubito deſideria, auctorantibus quicquid lubitum ut ſanctum, & reſpuentibus ingratum quaſi non licitum; amiſsà omninò ratione, præ cordium malignitate: equidem conſtat illorum bracteatis verbis, nihil eſſe veritatis, ſed tantùm affectus cordis. Hebr. *Tranſierunt in picturas cordis.* Neceſſarij utique infucos picturæ colores varij: & dum obijcitur coloribus depictum perpolitè ſimulacrum, nihil effulgurat verum; quippe iudicio pravo, præ cordis affectu, nihil cogitatur iuxta viſa, ſed iuxta malignitatis deſideria.

Verſ. 7. — S. Bened. — *Quod placet diſplicere.* — Hebr.

Uſque adeo mutata ferar, nullique videnda.
Voce tamen noſcar, — Ovid.

Voce & voce noſci contendunt imagines; quippe pigmenta voces & voces. Quare Genebrard. hìc legit: *In picturas, imaginationes cordis.* Imaginatio non à corde, ſed à mente: & cordi illorum datur imaginatio; quippe cuncta iudicia ſine intellectu. Non ſolùm in picturas, ſed à corde cogitatas; ut conſtet ex auctore ac coloribus falſitatis veritas: equidem iuxta cordis affectum, cùm ſit iudicium, pictæ ab illis effigies, ſolummodò cordis imaginationes. Creperum namque an ab affectu imaginatio, vel ab imaginatione affectus, vel prava affectio. Verùm inconcuſſum, quòd ab affectu & imaginatione totum falſum: equidem cùm coloribus deberent pingere, quæ videbant, nulloque modo quæ phantaſià cogitabant; exit horribile ſimulacrum, ſicut illorum iudicium: ſpecies & ſpecies, colores & colores, cogitamen ſuper cogitamen, imaginatio ſuper imaginationem; quia machinationibus, fraudibus, tricis ac impoſturis minimè pingunt quod cernunt, ſed quod videre inviſsibile percupiunt.

Genebrard. — *Solùm imaginatione.*

12 Cur igitur ita in vanum teſte Saturno laborant? Ut iniquè agant. Cognoſcunt ſeſe obijci bonorum odium propter venenum; & in illos adinſtar ſcorpionum vomunt venenum & odium.

Conditio ſcorpij.

Saxa tenent timidi cava.
Inſidioſus eos timidis piſcator ab undis
Extrahit. Hac ubi ſe ſenſerunt fraude teneri,
Confeſtim ſuffoſſa petunt á muribus antra,
Noxia ubi illorum ſoboles nutritur &c. — Nicand.

Canit Nicander, ubi ſupr. Aptiùs Ælianus, lib. 8. de *Animal. hiſtor.* cap. 13. *Se retrorsùm ad inſequentes retorquent, & ſpiritum malum anhelantes, ab impetu ſuos inſectatores reprimunt, ab ſeque avertunt.* Speculum elucet detrahentium, quandoquidem plerique bonorum haud illos perſequuntur, cognoſcentes venenum, ne hauriant peſtiferum halitum. Hinc dicitur: *Cruciatus eorum, ut cruciatus ſcorpij*: igitur adinſtar ſcorpionum detractores venena iaculantur duntaxàt in perſequentes. Fugiunt ne toxica ab illis extrahuntur, & contra inſequentes in ictu caudà perſiſtunt; quippe potiùs eligunt nocendo mori, quàm venena derelinquere: ad ſuoſque uti ſimiles confugiunt, ſi teneri ſenſerint; quoniam ſeſe arbitrantur tutiores, ſi fuerint plures, ut mortis incuſſo à caterva timore, nullus audeat ſine periculo accedere, quandoquidem nemo vel zelo ductus acceſsit,

Ælian. — *Cur detractor venena ſpiret?* — Apoc. 9. 5.

ceſsit, qui immunis veneni evaſerit.

13 Occurrit nonulorum Præſidum cautio fatuiſsima, eò magis quo larvata apparenti prudentià, qua indulgent impunè vagari huiuſmodi ſcorpiones, quaſi poteſtates haud accepiſſent calcandi ſerpentes. *Luc.* 10. 19. Unde ſibi cavent, dum ita timent, poſtpoſito Dei honore auctoritati ridiculæ famæ; cuius, mundana ſapientium, integra perſiſtit obſervatio, cum obſervantiæ religioſæ diſpendio. Quid quòd lingua illorum pertranſeat in terra, ſi in cœlum poſuerunt os ſuum? Quid quòd illi oderint, ſi *recti diligunt te.* Non fas, peccata ſubditorum comedere; ſed legem aperire, & in pœnitentiam provocare. *Bona profectò conſolatio* (ait Bernard. hic *ſerm.* 24. num. 2.) *cùm blaſphemamur á malis benè facientes, ſi recti diligunt nos,* Etiam Ethnicus. *Quanta dementia vereri* (inquit Seneca, *Epiſt.* 91.) *ne infameris ab infamibus!* Ex illis utique eſſes & infamis, ſi apud infames infamis non eſſes. Gaude, quod non & ex illis. *Interim temeritas eſt, damnare quod neſcias. Nunquid detrimentum faceret vir bonus, iniquis rumoribus aſperſus? Quemadmodúm famam extimuiſtis ſine cauſa, ſic & illa quæ nunquám timeretis, niſi fama iuſsiſſet.* Idem ait prudenter ibid. & *Epiſt.* 123. *Iſtos triſtes & ſupercilioſos alienæ vitæ cenſores, ſuæ hoſtes, publicos pædagogos aſsis ne feceris: nec dubitaveris, bonam vitam, quám opinionem bonam malle.* Bona fama ex bonis ſit. Bona ex malis, non fama, ſed infamia eſt: ſolvique debet odium virtutis pretio, quippe infamia infamium eſt virtutum commendatio. Nervosè Gregor. Magn. in *Ezechiel.* Homil. 9. *Cum ſcorpionibus habitas. Stultum valdè eſt, ſi illis placere quærimus, quos non placere Domino ſcimus. Debent enim haberi in metu & reverentia iudicia iuſtorum, quia membra omnipotentis Dei ſunt, & hoc ipſi in terra reprehendunt, quod Dominus redarguit é cœlo: nam perverſorum derogatio, vitæ noſtræ approbatio eſt; quia iam oſtenditur nos aliquid iuſtitiæ habere, ſi illis, diſplicere incipimus, qui non placent Deo. Nemo enim poteſt in una eademque re Omnipotenti Domino, atque eius hoſtibus gratus exiſtere.* Quid quòd illi te varijs coloribus efformando deforment, pingendoque devenuſtent? Operibus bonis imaginem ipſorum ad nihilum rediges.

Imbecillitas ſuperioris Præſidis detractores formidantis. — Cant. 1. 4. — Bernard. — Senec. — *Deſpiciendi ſunt, ac proculcandi.* — Idem. — *Ex malis fama, infamia eſt.* — Greg. Mag.

14 Propter huiuſmodi inanes metus (igitur trepidant ambitioſi Præſides timore, ubi non eſt timor) maximè quùm Dei deſpicitur honor; dicit quò ſup. cap. 64. SS. Benedictus: *Non Abbas turbulentus & anxius quia nunquám requieſcet.* An timenda malignantium verba, vel obſervantiæ forma? *Quid autem ſtultius homine, verba metuente?* Ita ſapienter Stoicus, ubi ſupr. Hinc oritur turbulentia: igitur cùm Præſes ſubditis malignis placere curet, & ſimul Deo placere non poſſit; uſquequaquè anxius impingit: turbulentuſque delirat, quia in circuitu ambulat. Requieſcere nequit, quippe intendit conſervare, quos Deus uti ſcorpiones iubet deſtruere. Hinc trahit ratio, illinc reducit ambitio. Hinc diſtrictio vocat divini iudicij, illuc flatus ludicræ famæ; quaſi ſerpentes extinguere venenatas non eſſet pietas: quare hinc vectus, & illinc tractus nunquam requieſcit anxius & turbulentus; quippe inter utrumque inſociabile extremum manet attonitus. In exitium ſcorpionum ſubminiſtratur á natura remedium. *Vim aculei retundi* (ait Ælianus lib. 9. *Hiſtor. Animal.* cap. 4.) *hominis ſputo; ita ut obtorpeſcat; & ad infligendum ictum reddatur impotens.* Idem Plinius, *lib.* 28. *cap.* 4. Unde Ioachim. Camerar. *lib.* 4. *Emblem.* 86. *Emoritur hominis contactà ſalivà*: inquit. Lucretiuſque lib. 4. de *Rer. natur.* v. 640. accinit:

S. Benedict. — Senec. — *Superior in detractoris timidus vivit attonitus.* — Ælian. — *Saliva in ſcorpiones venenum.*

——Ut ſerpens hominis contacta ſalivis,
Diſperit, ac ſeſe mandendo, conficit ipſa. — Lucret.

Per ſalivam deſpectum indicamus, uti latè vidimus, *Tom.* 3. *T.* 12. *D.* 5. *á numer.* 21. *Tom.* 4. *T.* 3. *num.* 56. Ne ſit Superior anxius & turbulentus, eſtò videat ſubditorum ſcorpionum lethale venenum; deſignatur ſputum: equidem cùm infamia ab illis volat, aculeus ſtimulat, voces magnificant, fidem dedecorant; immune requieſcet pectus, ſi propter Dei honorem deſpicit morſus.

15 Articulus videtur in Paulo. Super illius navem tota cœli, pelagique procella iuxta Melitam detonuit; ſed eius meritis Deus naufragos omnes ſalvavit. Ab illis ergo, ut reficerentur, accenſus rogus propter imbrem, qui imminebat & frigus: tuncque Paulo ſarmenta imponente ſuper ignem, *vipera á calore cùm proceſsiſſet, invaſit manum eius.* En expreſſum theatrum detrahentium malignorum, iudicij audientium, contradictionis iudiciorum; igitur unde hominis inſignis cogitatus interitus, reſplen-

Act. 18. 3.

ſplenduit plauſus, & impoſtorum venenatorum ſupplicium. In manum quaſi in operationum morſum inſiluit vipera linguà virulentà; *& ille quidem excutiens beſtiam in ignem, nihil mali paſſus eſt.* Barbari pro tunc Paulum arbitrati ſunt improbum, poſtque plauſerunt ut Deum. Graphicè Arator *lib. 2. á v. 1157.*

Verſ. 5.

——Cui vipera fixit
Dæmonis arma ferens ſurgentibus obvia flammis
Antiqua feritate manum, gelidique veneni
Vulnus in igne dedit.:: digito nam beſtia pendens
Excutitur proiecta rogis benè reddita flammæ,
Quam dedit ipſa prius::. glacies tepefacta veneni
Solvitur in cineres; gelidæque ſuperbia peſtis.
Incolumen ſic ſtare diu, mirata iuventus,
Hunc, ait, eſſe Deum::. Contraria iuſtis
Vult retinere manum, quoniam apta miniſtrans
Iurè vocatur opus. Talem qui ſenſerit hoſtem.
Impiger excutiat, Dominique vaporibus urat.

Arator.

Deſpiciendi detractores. Exponit muſa Cardinalis textum, & iuxta Davidis icti à viperis propoſitum: etenim cùm ex malorum deſpicientia, inimicorum diſpergantur mala; etiamſi fortes in animam inſurgant, & uti viperæ mordeant; haud præſtantius medicamen invenit in virus, niſi *Super inimicos meos deſpexit oculus meus.* Ergo noſtro ſtylo delicemus expoſita.

Pſal. 53. 1.

16 Mordet delatorum viperiſmus, cæterùm plectitur morſus: quandoquidem cùm venenis interficere intendat, in quem linguis infectis conſpirat; ipſa pectoris peſtilentis malignitas ſine effectu veneni tendit in flammas: Igitur in ipſis nobiles clareſcunt dotes, & venenata reducuntur in cineres. Ignis detrahentium eſt detractionis lethalis irritum votum, ubi infigitur morſus, ſed ex morſu peſtifero nullus effectus: morſuſque viperæ & ignis virtus meditanter memorantur; quia inefficaci veneno malignantes aduruntur. Hiſpan. *Si los maldicientes el tiro no logran; ellos ſe queman, ſe abraſan.* Fixit in innocentem ſpicula dentium vipera, dæmonis ferens in linguà feralia arma ac virulenta; quia morſus malignantium intuitus dæmonum. Sed unde? Pende *Ut viderunt Barbari pendentem beſtiam de manu eius, ad invicem dicebant: Utique homicida eſt homo hic.* Viderunt viperæ morſum, & factum illicò de improbitate iudicium, diabolo ſuggeſtore: igitur nullo modo ex morſu viperæ haud crederent, niſi Barbari. Non ſecùs accidit linguis virulentis detrahentium, dum armis dæmonis venenatum figunt morſum; maximè ſi audiunt barbari ſine ulla niſi ex morſu diſcretione: igitur illorum conatus, ingerentium virus, ut innocens appareat duntaxàt illorum morſu, ſolo indignus, cœlo & ſalo: fideſque pereat honor & nobile decus vel apud Barbaros.

Unde conſummantur?

Verſ. 4.

Illorum intuitus ex fuſis venenatis vocibus.

——Agreſtia corda gerentes,
Barbarica de gente ſati, qui murmure dirò
Inſonuere ſimul, ſatis eſt ex crimine fuſi
Sanguinis iſte reus, nullis iam tutus in oris
Cui pelagus, telluſque furunt. Mortalia tractant,
Et Divina probant.

Arat.

Canit idem ibidem. Quia viperæ directum in Paulum acumen, illum Barbari aſpiciunt uti nocentem. Mortalia tractant, ſed ſucceſſu variato divina probant: igitur prævio murmure diro, præmiſſo morſu, miſſoque veneno, famà homicidæ, publicà improbitate, ita ut nullibi eſſet tutus, vomebant & mare & pelagus; mirè ſpectabilem notant, cui nec venena nocebant. *Diù autem illis expectantibus, & videntibus nihil mali in eo fieri, convertentes ſe dicebant eum eſſe Deum.* Ideſt, hominem ſingularem, mirabilem per poteſtatem eximiam, divinitatis participationem: iudicium primum invertitur, ubi illæſus à veneno, qui ictus à vipera mirabilis ſpectatur: ſiquidem quem ex morſu arbitrabantur ut improbum, plaudunt vel Barbari hominem de cœlo lapſum.

Sæpe detractiores detracti conficiunt laudes.

Verſ. 6.

17 Aſtipulatur Ambroſius lib. 6. *Hexaëmer.* cap. 6. *Paulum momordit vipera, & putabant eum quaſi peccatorem vix de naufragio ſervatum, veneno eſſe moriturum; ſed poſtea quàm inviolabilis manſit, excuſsà in ignem viperá, plus apud intuentes venerationis invenit.* In huiuſmodi theatro claret Pauli detractio & in illum Iudæorum inſatiata perſecutio: mordebant viperæ ubique viperarum irà, ut tolleretur è terra, malèque audiret vel apud Barbaros, inter quos aliquis poſſet eſſe venerationis reſpectus. Nacti ſunt mordere, verùm venenis haud potuerunt inficere: imò conciliarunt venerationem, dum vel inter exteros derogabant fidem: igitur fruſtrato veneno, inſignis apparuit, homo; cùm duceretur in eius admiratio-

Ambroſ.

Artificet ſiunt ſplendoris, nolentes.

nem, quidquid lingua viperarum regeſſerat in pernitiem. Ex contextu patet, quo modo hoſtium venena erant Pauli morſi gloria, plaudentibus Barbaris uti miraculum, quem viperæ momorderant tanquàm improbum. *Omnes qui in inſula habebant infirmitates accedebant, & curabantur.* Virtutes in Paulo expertæ, quæ uti vitia à detractoribus carptæ: quandoquidem vel Barbari cognoverunt, in quem vipera vibrabat lethale toxicum, de cœlis ſanè deſcendiſſe medicum. Commendavit calumnia, ubi incubuit in contraria: igitur palàm factum, videntibus viperæ morſum, eſſe hominem ſupra hominem, in quem viperæ acuebant linguarum cuſpidem: haud quippe mordebant æmuli, quia cognoſcebant improbum; ſed quia viperas urgebat ut deponerent venenum.

Verſ. 9.

18 Modò in propoſitum anxietatis Præſidis, quem fatuè commovent ſtudia malignitatis. Primùm detrahentium intentio, eſt Præſidis veneni expuitione commotio, ut ex notitia mentis, cordiſque exoriatur turbulentia, minimèque quieſcat, ſplendorem contaminatum ſi audiat. Qui habet, unde dens venenatus inhæreat, venena timet: qui non habet, in rogum venena proijcit: igitur ex deſpectu malignantibus ardor, & illi ſplendor. *Vipera cùm in manum Apoſtoli dentes inieciſſet, & nullam peccati in eo laxitatem inveniſſet* (inſit Oecumenius hìc) *ſtatim reſilijt & in ignem ſe proiecit: quaſi pœnam à ſe exegerit eo quòd nihil ad ſe pertinens corpus invaſit.* Detractores quippe excandeſcentes rumpuntur, ubi morſus ſine virtute fruſtrantur. Ex tractu præſenti conſtat. Morſus erat Paulus & à vipera. Qui viderant, *exiſtimabant eum in tumorem convertendum & ſubitò caſurum & mori.* Hæc circuntuentium ex veneno præſumptio, & etiam prudentia Præſidis ſine peccato. Momordit vipera, mordeat: expuit & toxica, expuat: placido ſtet vultu, vel qui dolet etiam morſu: ſiquidem ſtatim viperam uret, qui morſus non intumeſcit. Subitò Paulum caſurum & mori, cogitabant Barbari: modò converteretur in tumorem, ob immiſſam à vipera peſtem: & ille ſtetit illæſus, quantunvis morſus; quia morſus etiam nec tumidus. Proiecit in ignem, quicquid meditata malignitas; ut pateret vitæ perfectiſsimæ integritas: etenim qui morſu detractorum ſubitò tument, venena ſanè in viſceribus habent. Hinc ſupra hominem cogitant Paulum ſentientem viperæ morſum, ſed non venenum; quandoquidem ſupra conditionem humanam ſe glorioſiſsimè extollunt, qui vulnerati à viperis veneno non intumeſcunt. Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam doloſam? Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus deſolatorijs. Qui in ignem mittit, morſus & venena deſpicit: igitur probatur immaculatus, ubi deſpicitur viperarum morſus. *Excutiens beſtiam in ignem.* Conſcientiæ ſanè ſecuritas, morum probitas, detrahentes deſpicere quaſi beſtias: equidem dum illi ex incendio rediguntur in pulverem, qui morſus impune ampliorem nanciſcitur ſplendorem.

Oecum.

Unde conſtet, detractum habere, vel non habere defectum?

Verſ. 6.

Verſ. 5.

19 Diximus *Tom. præced.* T. 9. D. 5. n. 8. quid eſſet ſub corona venire. Modò alio acumine delicandum proverbium. *Mancipia antiquitùs coronis induta veníbant, & iccircò dicebantur, ſub coronis venire*: inquit Gellius, lib. 7. *Noct. Attic.* cap. 4. Diverſa videntur ſanè & coronari & venire. In detractis & detractoribus unica eſt actio: igitur dum venduntur & calumnià, ſæpeſæpiuſque perfidià; florent innocentes ſub corona, accipientes rutilum uberiorem ſplendorem, ubi linguis detractores maculant fidem. *Venditum iuſtum non dereliquit*, ſed innocentia ambitioſè coronavit; quippe floruit moribus magis rutilus, quando venditus à fratribus. Quicquid enim perfidè cogitarunt in pernitiem, conſtruxit magnificè potiorem exaltationem; quippequàm calumnia corona aurea ſuper caput eius, expreſſa ſigno ſanctitatis, gloria honoris, atque opere fortitudinis: ſiquidem fratrum viperarum morſus portavit, & veneno etiam in dignitate non intumuit. Habent detractores virus, habent & morſus; magnique animi elucet ſentire morſus, & non percipere virus.

Aul. Gell.

Quid ſit ſub corona venire?

Sapient. 10. 13.

Detractores coronant.

Iſtic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus
Ut quæſtui habeant, malè loqui melioribus.

Plaut.

Canit Plautus in *Pœnul.* Act. 3. ſcen. 3. v. 12. Non illis quæſtus moliminis, dum ignis & illis cruciamen malignitatis: & dum melioribus improbi malè loquuntur, dicta & facta calumniantur, theſaurus exponitur in eorum linguà; ut non intumeſcat Præſes, ſed veneno vigeat inalterata prudentia pro corona: quandoquidem in illius ornatum, quodlibet patienter auditum à detractoribus verbum, ex lingua illorum theſaurus, atque lapis pretioſiſsimus. Vernaculè: *Cada palabra*

Magnum, male audire, & ferre.

bien ſufrida es una perla. Appoſite Novarinus, in *Umbr. Virgin.* Excurſ. 149. num. 1434. *Non eſt malum, audire malè; ſed malis reddere mala* (quaſi venenis venena) *non eſt magnum, ferientes*

Novarin.

referire; eſt magnum ferre. Clemens Alexandrin. 2. *Pædagog.* cap. ultim. aſſerit pro ornamento capitis ſuſpendi ſæpe ſerpentes. Vide quæ diximus, *Tom.* 3. *T.* 1. *num.* 22. & *Tom.* 4. *T.* 3. *D.* 6. *num.* 13. & *T.* 12. *D.* 2. *num.* 7. ſcilicet, aſpides in diadematibus Regum Ægyptiorum eſſe depictas, ut aſtruit Ælian. quò ſupr. *lib.* 6. *cap.* 38. Deſerviunt enim patienti quaſi in diadematis cultum, venena aſpidum, quæ ſub labijs detrahentium.

Aſpides & ſerpentes in coronis.

At minimè fovebitur illorum audacia à Præſidis uti proiecti patientia: equidem zelo Dei, diſsipantis eos qui hominibus placent; poteſt delere qui lethiferè mordent, ambulare ſuper baſiliſcum & aſpidem, atque conculcare draconem: quos enim zelus Dei in exterminium ſerpentium urget; etſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit.

Incumbat Præſes in exterminiū malignantium.

Aculeum ſcorpionum decidere, rurſuſque ſuccreſcere (ait Plin. quò ſupr. *num.* 5.) *facilem decuſſu; & ſine eo eſſe, quos tractari cernamus.* A prudentia vel inſipientia Præſidis pendet quòd lædant vel non lædant ſcorpiones. Verùm quomodò? Dicit Gregor. Magn. *lib.* 9. *Epiſt.* 42. *Ex nulla alia re evenire valuit, niſi quia in regimine dilectio inordinata eſt, nec cum gravitate aliquid valet diſponere: ſed modò ſtudet peccatoribus leniter blandiri, & extra modum nimiè iraſci. Nam ſi ſemetipſam in mentis ſuæ ratione tenere potuiſſet; ipſa eius maturitas haberi in reverentia potuit, & diſciplinæ in Monaſterio ordo ſervari.*

Plin.

Greg.Mag.

Nihil faciet prudenter ſi tumens ex facili iraſcitur, vel peccatoribus ſcorpionibus blanditur: igitur haud ceſſabunt cuncta veneno corrumpere, ſi ſe arbitrantur timeri. Ni timeantur, auſteritatem Superioris timeant, ut ita facilè venena non vomant; quippequàm relinquunt ſpiculum, ubi non nocet venenum: decuſſu enim facilè, minimè timente Præſide: igitur cùm ex patientia vires veneni formentur, ſine ulla prætermiſsione timebunt, qui timebantur. Dentes peccatorum contegendi, ne manus ad iniquitatem extendant iuſti, & Dei cadat cauſa, ubi indulgentur reptilia: ſiquidem eius per illos deſpicitur honos, qui inordinatè amant ſemetipſos; annuentes modò obtineant dignitatis futilis thronum, ſubditos vivere ad lubitum. Mordeant ſerpentes: quid? in morſu deſunt vires. Sine formidine ſtet, qui vinci non vult. Chriſtus iuvat, quantunvis ſcorpio mordeat.

Cuncta ab illis corrũpuntur, ſi formidari arbitrantur.

——*Quod ius habuiſſet in ipſum*
Ulla lues? Caſus alieno in pectore vincet:
Spectatorque docet, magnos nil poſſe dolores.

Lucan. 9. v. 887.

DIDASCALIA IV.

Occupatio otioſitatis micat nutrix detractionis.

1 Signum bellicum Scorpij imago, & æquè detractoris in ſcorpio, quippè ſemper ſcorpiones in procinctu. Inſignia Romanorum ornata fuerunt huiuſmodi figurà, ut videris apud Pier. Valerian. *lib.* 42. *cap.* 88. Inſignia illorum Aquila & Nepa, ut quæ iure aut viribus perficere non valerent, perfidia facerent. Unde picti ſcorpionis lemma, apud Ioach. Camerar. *lib.* 4. *Emblem.* 96. *Nec iurato quidem.* Fovit in pectore fraudem. Si non ſat leonis, vulpina exhibetur pellis: altiuſque innocentia decipitur, dum perfidia fidei tenore firmatur.

Scorpio belli ſymbolũ.

Non niſi deſectà credam tibi Scorpio caudà;
Armaque ni ponas, fœdera nulla dabo.

Ioac. Cam.

Apud Babylones inſignia vexillorum erat columba, quo intelligitur illud Pſalm. 67. 14. *Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ*, &c. Ex duobus hiſce ſymbolis in inſidias conſtat ornatus pectoris detrahentis: igitur ut tutiùs figantur ſpicula caudæ, demonſtrat quoad ſpeciem ſimplicitatem columbæ. Invertit Chriſti in venena cautionem, ut ſine diſcrimine exerceat calliditatem. *Prudentes ſicu ſerpentes, ſimplices ſicut columba.* Oſtenditur columba, quò latet nepa, inſtructà ultionis amaritudine, quia columba caret felle: igitur ut animi vomant venena ſerpentes, adinſtar columbarum præ ſe feruntur ut ſimplices. *Valdè vario colore venenata naſci* (inquit Ælian. lib. 16. *Animal. hiſt.* cap. 41.) *ut pellis floridis quibuſdam picturis maximè diſtincta, & ad tactum mollis & tenera ſit.* Cautio debet eſſe in pelle florida, dum ſpiculata cauda: etenim incaſſa venenata cordis punctio, ſub colore ſimplicitatis ſpecioſo.

Fide firmatur perfidia.

Matth. 10. 16.

Luce & ficto candore. Ælian.

Ve-

Pſal. 139. 4.

2 *Venenum aſpidum ſub labijs eorum*, dicit percuſſus David; equidem hoſtes in eum dolos cogitabant; & tota die contentiones atque prælia conſtituebant. Acuerunt linguas ſuas adinſtar ſerpentium, ſed *venenum aſpidum, ſub labijs eorum.* Serpentium plures ſunt ſpecies, quæ frequenter lethiferæ, inſaniemque virulentæ. Quare igitur in eius ruinam (ſi æmulorum ſignat linguas venenatarum ſerpentium) non harum ſignat in labijs venenum, ſed venenum tantùm aſpidum? Expoſitionem ſingularem invenimus in præfato Auctore, *lib.* 9. *cap.* 4. *Aſpidis* (infit) *dentes, quos meritò lethiferos dixeris, tenuiſsimis quibuſdam veluti tunicis, aut membranis indui & veſtiri audio: & cùm aſpis aliquem mordicùs invadit, membranullis inverſis, vel compreſsis, humorem venenoſum effundi; tum illas rurſùs in priſtinum ſtatum, atque locum redire, & uniri.*

Ælian.

Claret iam artificium aſpidis atque ſimulatio detractoris. Serpentes in linguis inſtrumenta lethifera monſtrant, aſpides dentes virulentos occultant: ſignatque David in detractoribus linguas ſerpentum, ſed venena aſpidum; ut notetur ſubdola detractorum circunſcriptio, dum plus veneni in modo, quàm in veneno: quandoquidem dentes virulenti latent, quaſi nunquàm momordiſſent. Cavet homo à lingua ſerpentis: ſi videret à dente caveret aſpidis: uti aſpides detrahentes etiam fugeret, ſi ut detractores cognoſceret; at infigitur & moritur, quia neſcit à quo mordetur, quùm lingua & labia gaudeant utique naturali ſymmetria: detractoreſque iurè conferuntur aſpidibus infixis morſibus; quia lumina clades miſerabiles vident, verùm neſcitur, unde morſus atque venena venerint.

Venenum aſpidum cur non cognoſcitur morſu, ſed effectu?

Detractores ſimiles aſpidibus.

3 Ulterius. Linguis ſuis doloſè agunt, qui viam pacis non cognoſcunt, & quorum os amaritudine plenum: igitur magis ac magis ſeminant diſſenſiones, dum linguæ loquuntur doloſè commoda pacis. Labia aſpidis malignum occulunt dentem: facies feſtiva detractoris vafritiem; eò deterior, quo callidior: igitur cùm non conſtet, unde virulentia manet; cadit honoris pretioſiſsima vita, modò detractor uti aſpis aperiat labia. Membranæ redeunt in priſtinum ſtatum poſt virulentum morſum, in quo elucet detrahentis inſenſibilis conſcientia, poſtquàm infecit quicquid obvium eius malitia: ſiquidem poſt fixum dentem, poſt honoris carpti maculamen, quietè ac pacificè manet, uti antequàm momordiſſet. Efficaciam dentis venenati cognoſcit, ſed in famæ reſtitutionem non ita lethalem ſentit.

Unde illorum lingua doloſa?

Morſuum veſtigia perparùm apparentia aſpis imprimit, ut indicia vix acri oculorum acie deprehendantur: ſubdit idem ibid. *cap.* 61. Meritò morſui aſpidis comparatur virulentia detractoris, cuius putrida corrupta viſcera, & ex morſu honoris, ſine morſu eius conſcientia: igitur pacatè quieſcit, ac ſine punctione vivit; quia licèt homo levi dente mortifero interficiatur, veſtigium vulneris leve videtur, aut non videtur.

Ælian.

Et inſenſibilis conſcientia?

Præterea. Artificium detractor inſtar aſpidis ſimulando diſsimulat, ut nonnunquàm mordendo nocere valeat. Perpende. *Aſpidis morſus lenis, ſine dolore.* Ibid. Ælian. *cap.* 11. Terreret ictum morſus accerbitas, ni verſutè ſeſe gereret dentis mordacis malignitas; ut licèt uſque in viſcera ſit virulente percuſſus, ſpiculi non ſit ſenſus: & venenum præſens aſpidum ſignatur ſub labijs mordaciter detrahentium; quippequam ut tutiùs ingerant in morſu ſplendori necem; arcent à morſu dolorem. Hinc patet, quo modo *linguis ſuis doloſè agebant*, dum *venenum aſpidum ſub labijs eorum.* Cognoſcitur ſanè lingua venenata, ſed in huiuſmodi aſpidibus nec in morſu ferali noſcitur lingua doloſa: igitur dum inferunt labia indeclinabilem mortem, videntur ſuaviter miniſtrare dulcedinem. Doloſè pectus agit, deaurato dolo, de quo, quippe vulnus leve ſine veſtigio, nulla pœnitudo in animo; imò catenatum propoſitum, præut occurrerit, effundendi venenum; quippe vulnus lethale ſine dolore. Spuit pectus mortifera, quin mordeat mentem conſcientia: equidem cùm ſputum ſit venenum; prætermittit venenum, atque mortem honoris vocat ſputum. Doloſè agit lingua & ſecùm, dum mortem affert vulnus, de quo in mordace nullus pectori morſus; quippe famam de medio venenoſè tollit, quaſi ſine damno expuerit. Miratur Ethnicus eos, graviſsimo crimine,

Idem.

Pſal. 13. 3.

Et venenum aſpidum?

Qui pacem potuere pati.

Lucan. 2. v. 559.

Igitur cùm nihil conſcientiam torqueat, & intolerabile pondus voluptuosè ſuſtineat; tot plagis internis, non eſt pacem habere, ſed pacem pati: fovent igitur introrsùm (torquentem dixerim) pacem, quaſi exactiſsimè viverent iuxta legem. *Hic* (inquit Seneca, de *Vit. beat.* cap. 2.) *ſi*

Quid ſit, Pacem pati?